c) Szervezzenek a fővárosban a Fővárosi Tanáccsal közösen 6 napos esti, valamint vidékenként, szakmánként 3 napos, egésznapos könyvtáros tanfolyamokat.

d) A szakszervezetek elnökségei és a területi bizottságok folyamatosan szervezzenek tapasztalatcserét a könyvárosok között, melyet kapcsoljanak össze a könyvtárosok szakmai és politikai nevelésével.

9. 1951. év végéig legalább 10 vasipari, 5 bányász, 3 textiles, 3 vasutas, 3 vegyész és a többi szakmánál is mintakönyvtárat kell szervezni. A mintakönyvtárakat jól felszerelt, jó vezetés alatt álló, jól működő könyvtárakká kell fejleszteni, amelyek munkájukkal példát mutatnak a többi üzemi könyvtárnak.

A feladatok megvalósítása az Üzemi Bizottságok és a könyvtáros dolga. A „Könyvbarát" rendszeres tanulmányozása és felhasználása azonban a könyvtárosokat nagyban hozzásegíti a kitűzött feladatok megvalósításához.

(Sz. G.)

A Szegedi Nemzeti Színház új évadja elé

Fokozott figyelemmel fordulunk a Szegedi Nemzeti Színház 1951—52-es működése felé. Felelősségteljes, de ugyanakkor nagyszabású feladatok várnak a színház vezetőségére és szinészeire egyaránt. Fejlődésünknek megfelelően: szebb és nehezebb feladatok. Egyre több üzemi munkás látogatja itt Szegeden is a színházat, a tájelőadásokat egyre több dolgozó paraszt és termelőszövetkezeti tag. Dolgozóink szomjas érdeklődéssel veszik birtokukba egyre jobban a kultúrát, életszínvonalunk emelkedésének megfelelően egyre nagyobb érdeklődéssel fordulnak a művészet, az irodalom, a színház felé. Ötéves tervünkért, a békéért, a szocializmusért folytatott harcban helyét győztesen megálló dolgozónak játszani nagy megtiszteltetés. De felelősség is. Komoly önkudatos, érdeklődési körét kielégítő, ugyanakkor a béke, ötéves tervünk győzelmébe vetett hitében, a Párt és a Szovjetunió iránti szeretetében megerősítő színdarabokra van szükség és ezt várjuk a színháztól. Természetesen ez még nem minden. A jó színdarab nem elég. Apolitikus, közömbös, gyakran rosszul: (pl. tavaly a „Széles mező", hogy csak a legkisebb példát említsük) felfogott előadás a szocialista szinműveknek nem használ, hanem árt. S ebben van a színház nagy felelőssége. Jól átgondolt, pártos előadásokra van szükség.

A színház — politika. Szószék, ahonnan „sok jót lehet mondani a világnak". — mondotta Gogoly. a nagy orosz író. De a színháznak ezt a politikai jellegét, szószék jellegét nemcsak mi, hanem a reakció, az imperialisták is felismerték. Nincs apolitikus, csak politizáló színház. A Horthy-fasizmus idején is éppúgy politizált a színház, éppúgy a dolgozó nép, a kommunisták és a Szovjetunió elleni uszításra használták fel, mint ma is az imperialisták Amerikában éppúgy, mint itt a szomszédunkban Titóék. Ők is szószéknek tekintik a színházat, „ahonnan sok rosszat lehet mondani a világnak".

Örömmel üdvözöljük Bálint György elvtársnak, a színház új igazgatójának a Délmagyarország 1951. augusztus 12. számában megjelent cikkét, amelyben a színház nagy forradalmasítója, Sztaniszlavszkijnak egyik sorát elemezve kijelenti, hogy „célunk tehát politikai cél, amit nem is óhajtunk eltitkolni". Bizonyosak vagyunk abban, hogy Bálint elvtárs vezetésével a társulat a legteljesebb mértékben ki is fogja használni a színház politikai jellegét, művészileg kidolgozott, pártos előadásokban láthatják majd dolgozóink a műsorra kerülő darabokat.

Pártunk és kormányzatunk színházi politikájának megfelelően Bálint elvtárs kijelentette, arra törekszik, hogy a szegedi színház táj-jellegét műsorpolitikájában a *színház egész művészi irányában kidomborítsa. Ebbe-a munkába szorosan be akarja* kapcsolni a Tiszatáj írói munkaközösségét és a szegedi Egyetem Irodalomtörténeti Intézetének Színháztudományi Munkaközösségét. Az előzetes megbeszélések azt a reményt keltik bennünk, hogy a kölcsönös együttműködés, mind a színház, mind a Tiszatáj, mind az egyetemisták munkáját jelentősen elő fogja mozdítani.

A színház operai műsortervében szerepel Erkel Ferenc Barankovics című elfelejtett operája. Az opera arról szól, hogy a Hunyadiak függetlenségi harcát hogyan gátolja egy Barankovics nevű áruló főúr, Erkel forradalmi zenéjéhez azonban ma már nem megfelelő a régies, s nem is művészi szöveg. Új szövegkönyvre, vagy legalább is a versek bizonyos átjavítására, átdolgozására van szükség. Ezt a munkát Lődi, vagy Szabolcsi elvtárs vállalhatná.

Színházaink műsorának egyik nagy mulasztását pótolja a szegedi színház, amikor Schiller Tell Vilmosát műsorra tűzi. Érthetetlen módon mellőzték színigazgatóink ezt a nagyszerű forradalmi pathosszal telített tragédiát. Igaz, a drámai ábrázolásnak az a bizonyos schilleri útja, amelyet Marx, mit elvetendőt, a schakespearei úttal szembeállított, — Tell Vilmosra is jellemző (valószínűleg ezért mellőzték a felszabadulás után), s az alakok észrevehetően szócsövei a schilleri mondanivalónak. De a dráma hőse: Tell Vilmos nagyszerű népi hős, aki együttérez ugyan a néppel kezdetben is, de még nem vesz részt aktívan, tehetségének megfelelően ebben a harcban, s Tell csak konfliktusokon keresztül (a fordulópont abban a jelenetben van, amikor Tell nem hajol földig Gessler kormányzó kalapja előtt, — vagyis az egyéni és a közösségi sérelem összetalálkozása indítja el Tell Vilmos hőssé való fejlődését) **fejlődik** hőssé, igazi pozitív hőssé, népe vezérévé. A Tell Vilmos mai mondanivalója ebben van, s ezért időszerű a bemutatása: nem elég együttérezni a néppel, a néppel való együttérzés az aktív, a népért való harchoz kell, hogy vezessen.

A Tell Vilmosnak viszont nincs korszerű magyar fordítása. Új fordítás hiányában átdolgozással Váradi Antalé használható lenne, ezt a munkát az egyetemi színház tudományi munkaközösség vállalná.

A színházi műsorterv plakátja két új magyar darab bemutatását is ígéri. Szívesen látnánk a műsoron szegedi, vagy alföldi tárgyú darabot. A szegedi üzemek életében sok olyan téma, sok olyan probléma van, amely alkalmas lenne drámai mesének. És az üzemeink, termelőszövetkezeteink, dolgozóink életéből merített, jól megírt dráma sok esetben segítené dolgozóinkat problémájuk megoldásában. Igen alkalmas drámai téma a szegedi 1919-es események, Horthyék és a betolakodó imperialisták összefogásának drámai feleplezése s ugyanakkor a Horthy ellenforradalommal az imperialistákkal szembehelyezkedő munkások küzdelméből, nagyszerű pozitív hőst lehetne formálni. A szegedi Tudományegyetem Történelmi Intézetében most folynak a kutatások a szegedi ellenforradalom valóságos, igazi arcának és a munkásosztály ellenálló harcának a felderítésére s a kutatások konkrét eredményeit ezen a téren is termékenyen fel lehetne használni.

Ilyen megírandó téma a Szántó Kovács János féle hódmezővásárhelyi agrárszocialista lázadás, amelynek több szemtanuja, résztvevője még ma is él, — személyes élményeiket szintén gyümölcsöztetni lehetne.

S egy feltétlenül megírandó drámai téma: az 1735-ös Pero-féle lázadás története. Pero Szegedinac szerb kapitány vezetésével a határőrül szolgálatot teljesítő szerb és magyar parasztok felkeltek kegyetlen sorsuk miatt. A Pero féle felkeléshez csatlakozott a magyar mezővárosok parasztsága is, a magyar parasztság segítségére sietett a szerb parasztság harcának, — de a szerb és a magyar földesurak a császári csapatok segítségével együttesen elnyomták a felkelést.

Titó szomszédságában különös jelentősége van az elnyomással szemben a szerb és a magyar dolgozók összefogására támaszkodó Pero kapitány emléke a felelevenítésének. A szegedi Egyetem Irodalomtörténeti Intézetének Színháztudományi Munkaközössége vállalja, a drámai meséhez szükséges történelmi anyag feltárását. Pero Szegedinac drámai történetének megírása lehetne kollektív munka is, improvizációs munka, kutatók, írók, dramaturgia, rendezők és színészek közös munkájának az eredménye.

Az együttműködés számtalan lehetősége közül ki kell még emelnem a következőket: az egyetemi Színháztudományi Munkaközösség vállalja, hogy az előadásra kerülő szovjet és klasszikus darabok előkészítésének megkönnyítése, előmozdítása céljából felkutatja a gazdag szovjet színházi szakirodalomból a vonatkozó irodalmat és magyar fordításban a színház rendelkezésére bocsátja. A színház igazgatója és rendezői viszonzásul vállalják, hogy az irodalomszakos tanárjelölteket megismertetik az iskolák kultúréletét irányító irodalomtanárnak elengedhetetlenül szükséges színházi és rendezői alapismeretekkel.

Cikkemben szándékosan tértem ki azokra a problémákra, — mondjuk így: szakmai problémákra, amelyek a hírlapi beszámolókból kimaradtak, de a Tiszatáj kollektíváját és olvasóit érdekik.

A fenti lehetőségek eredményes megoldása nemcsak a Szegedi Nemzeti Színház tájjellegét biztosítaná, de országos méretekben is elősegítené színházaink és drámairodalmunk szocialista irányban való továbbfejlődését.

Csváth Béla.